

Warszawa, 03-10-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.7037.30.2023.AT

**Pani
Barbara Nowacka
Minister Edukacji
Ministerstwo Edukacji Narodowej
ePUAP**

Szanowna Pani Minister,

zwracam się do Pani Minister w związku z informacją zawartą w odpowiedzi MEN z dnia 13 września 2024 r. (znak DK-WIP.056.4.2024.ŁT), w sprawie uregulowań dotyczących postępowania dyscyplinarnego wobec nauczycieli¹. Wynika z niej, że obecnie trwają prace Zespołu do spraw pragmatyki zawodowej nauczycieli, będącego organem pomocniczym Ministra Edukacji. Wśród zagadnień rozpatrywanych przez Zespół znajdują się kwestie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli, określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.; dalej: KN).

W 2023 r. tematem wystąpienia RPO do Ministra Edukacji i Nauki była kwestia powierzania kuratorom oświaty, na mocy porozumienia zawartego z wojewodą, zadań związanych z prowadzeniem postępowań wyjaśniających i dyscyplinarnych wobec nauczycieli, w tym uprawnień do powołania rzeczników dyscyplinarnych, ich

¹ Znak sprawy: III.7042.16.2024, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-nauczyciele-zawieszenie-zwrot-potracen-me-odpowiedz> (dostęp: 26.09.2024).

zastępców oraz członków komisji dyscyplinarnych². Powierzenie zadań następowało w oparciu o art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190; ustawa o wojewodzie i administracji rządowej w województwie).

Rozwiązanie to budziło moje wątpliwości, ponieważ dochodziło do częstej sytuacji, gdy rzecznicy dyscyplinarni, ich zastępcy i członkowie komisji dyscyplinarnych byli powoływani przez kuratora oświaty spośród osób zatrudnionych w kuratoriach oświaty i podlegających mu służbowo. Należy podkreślić, że rzecznik dyscyplinarny i jego zastępcy są związani poleceniami organu, który ich powołał (art. 83 ust. 3 KN). Ponadto rzecznik dyscyplinarny powołany przy komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji wszczyna postępowanie wyjaśniające na polecenie organu, który go powołał (art. 85 ust. 1 KN).

Wpływały do mnie sygnały od dyrektorów szkół i nauczycieli, którzy obawiali się, że postępowania dyscyplinarne będą wszczynane w szczególności wobec osób, których światopogląd i związane z nim metody pracy nie były akceptowane przez danego kuratora oświaty, w celu ich zastraszenia lub zdyskredytowania³. Obawy te były wzmacniane przez fakt ścisłej współpracy między kuratorem oświaty a powołanym przez niego rzecznikiem dyscyplinarnym lub członkiem komisji dyscyplinarnej.

W swoim wystąpieniu wskazałem, że zamierzeniem ustawodawcy było oddzielenie funkcji nadzoru pedagogicznego, obejmującego udzielanie pomocy szkołom i nauczycielom, od funkcji represyjnej. Zgodnie z dosłownym brzmieniem przepisów, komisje dyscyplinarne pierwszej instancji powinny być usytuowane przy wojewodzie oraz ministrze właściwym do spraw oświaty i wychowania (art. 77 ust. 1 pkt 1 lit. a i b KN). Moim zdaniem istniały zatem podstawy dla uznania, że przekazanie całości

² Znak sprawy: VII.7037.30.2023, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-nauczyciele-dyscyplinarki-mein-odpowiedz> (dostęp: 26.09.2024).

³ Problem ten został zgłoszony również w interpelacji nr 21387 do Ministra Edukacji i Nauki w sprawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 grudnia 2016 r. dotyczącego sposobu ustalania wysokości wynagrodzenia przewodniczących komisji dyscyplinarnych i ich zastępców, przewodniczących składów orzekających oraz rzeczników dyscyplinarnych i ich zastępców, a także wysokości wynagrodzenia obrońcy z urzędu; 15.03.2021; <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=BZDBQC> (dostęp: 26.09.2024).

kompetencji określonych w rozdziale 10 ustawy Karta Nauczyciela oraz w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli oraz wznawiania postępowania dyscyplinarnego (Dz. U. poz. 741), dokonane na mocy porozumienia między wojewodą a kuratorem oświaty, mogło stanowić przekroczenie kompetencji zawartych w art. 20 ust. 3 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie oraz niezgodne z prawem przyznanie dodatkowych kompetencji kuratorom oświaty.

Minister Edukacji i Nauki, w odpowiedzi z dnia 30 czerwca 2023 r. (DWST-WPZN.5027.53.2023.DC), stwierdził, że decyzja o skorzystaniu z wskazanej formy delegowania zadań publicznych pozostaje w wyłącznych kompetencjach wojewody. Z informacji posiadanych wówczas przez Ministerstwo Edukacji i Nauki wynikało, że praktyka w tym zakresie nie jest jednolita i z możliwości zawarcia porozumienia z kuratorem oświaty skorzystała tylko część wojewodów. W ocenie Ministra takie działania były zgodne z prawem.

Mając na względzie przedstawione różnice w ocenie sytuacji i obowiązujących uregulowań, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o wskazanie, jaka jest obecna praktyka powoływania rzeczników dyscyplinarnych i ich zastępców oraz członków komisji dyscyplinarnych. Będę wdzięczny, jeśli zechce Pani Minister zapoznać się z poprzednią korespondencją (w załączeniu) oraz przedstawi opinię nowego kierownictwa resortu na temat opisanego problemu.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Zał. 2